

Rie Reinderhoff en haar mooie werk (1*)

Als je als meisje in de jaren dertig, veertig of vijftig een boek uitzocht in de bibliotheek was er een grote kans dat het uitverkoren boek geïllustreerd was door Rie Reinderhoff. Als je in diezelfde tijd een kind van protestantse huize was kreeg je op het kerstfeest van de zondagschool een boekje. Ook de plaatjes daarin waren heel vaak door haar getekend.

Marie Louise Reinderhoff werd geboren op 10 april 1903 in Den Haag, waar ze opgroeide in een kunstzinnig milieu. Haar grootvader was loco-burgemeester en gemeente-secretaris in Enkhuizen en in zijn vrije tijd was hij dirigent van diverse koren. Tevens was hij beiaardier van het kerk-carillon. Haar vader voerde een privé-school voor opleiding tot handelscorrespondent en boekhouden en was ook reisleader voor exclusieve gezelschappen vanwege zijn talenkennis. Bovendien schreef hij krantenartikelen over de natuur en was hij columnist. Ook schilderde hij ongeveer honderd stillevenen fotografisch nauwkeurig. Deze minutieuze manier van werken was Rie Reinderhoff dus niet vreemd.

Haar moeder ging als kind naar het conservatorium en was daar op dertienjarige leeftijd al afgestudeerd. Daarna ging ze naar de Berlijnse Musikhochschule en kreeg tot haar zeventiende ook vioolles in Wenen. Vanaf haar achttiende trad zij op als eerste violiste bij gerenommeerde orkesten en was ze muziekpedagoge.

Rie Reinderhoff had een zusje, Els, die secretaresse was bij een ministerie en twee broers: Alfred Joachim, boekhouder en assuradeur en Gerard, generaal majoor bij de landmacht.

De kleine Rie ging niet naar school vanwege een zwakke gezondheid. Ze kreeg thuis les en in die tijd openbaarde zich haar tekentalent. Als jong meisje woonde ze een tijd in Italië o.a. om aan te sterken.

Haar verdere tekenopleiding stelde niet zoveel voor, ze nam een paar maanden les maar vond dat die lessen haar niet veel verder brachten. Ze ontwikkelde haar eigen stijl.

Rie Cramer en C. Jetses waren vol lof over haar eerste werk. Zij waren het die haar deden besluiten door te gaan.

Haar neef Herbert Reinderhoff, zoon van Alfred Joachim vertelde mij veel over zijn tante. Hij heeft tot aan haar dood een goed contact met haar gehad en beschreef haar als een wijze vrouw, een boeiende persoonlijkheid. Ze was lid van een filosofisch genootschap (Jozeph Rulof) dat raakvlakken had met het christendom. Rie Reinderhoff was ook op ander gebied kunstzinnig en kunstminnend. Ze speelde piano met dezelfde nauwgezetheid als waarmee ze haar tekeningen maakte. Ze bezocht musea in binnen- en buitenland. Haar neef vertelde: "Haar liefde voor de kunst in het algemeen vulde haar hele leven. Ze bezocht graag concerten en van elke historische kerk of tempel in Italië, Griekenland of Egypte die zij bezocht kende ze de geschiedenis."

Rie Reinderhoff is nooit getrouwd geweest. Aan het einde van haar leven werd ze getroffen door een beroerte. Ook daarna had haar neef gesprekken met zijn tante en kon ze haar filosofische en kunstzinnige beschouwingen uiten. Merkwaardig was, dat ze goed kon verwoorden wat ze dacht en voelde en met de gewone dagelijkse handelingen moeite had en zich daar ook heel kwaad om maakte. Maar misschien was dat in werkelijkheid niet zo vreemd. Vanwege haar handicap kon ze niet veel meer en toen bleken alleen wezenlijke zaken het meest belangrijk.

Haar neef Herbert is, als een echte Reinderhoff ook kunstzinnig begaafd. Hij houdt zich bezig met muziek op grote schaal en speelt in verschillende orkesten op verschillende instrumenten. Hij vertelde dat soms, als hij voor een optreden een beetje onzeker is, zijn tante Rie dicht bij hem is en als het ware meeluistert en hem geruststelt. Hieruit blijkt dat de uitstraling die deze vrouw had op haar omgeving heel sterk moet zijn geweest.

Rie Reinderhoff overleed op 15 maart 1991 op 87-jarige leeftijd in het Dr. Willem Drees huis te 's-Gravenhage en ze is begraven op de begraafplaats Nieuw Eykenduynen, aldaar.

Haar omvangrijke werk

In 1930 illustreert ze een serie schoolboekjes: *Lezen leeren in sprookjesland; methode voor het aanvankelijk lezen* door R. van Engelen, J. Eigenhuis en Joh. Klasens (8 delen) Rotterdam N.V. Nijgh en Van Ditmar. Daarna breekt voor haar een drukke tijd aan.

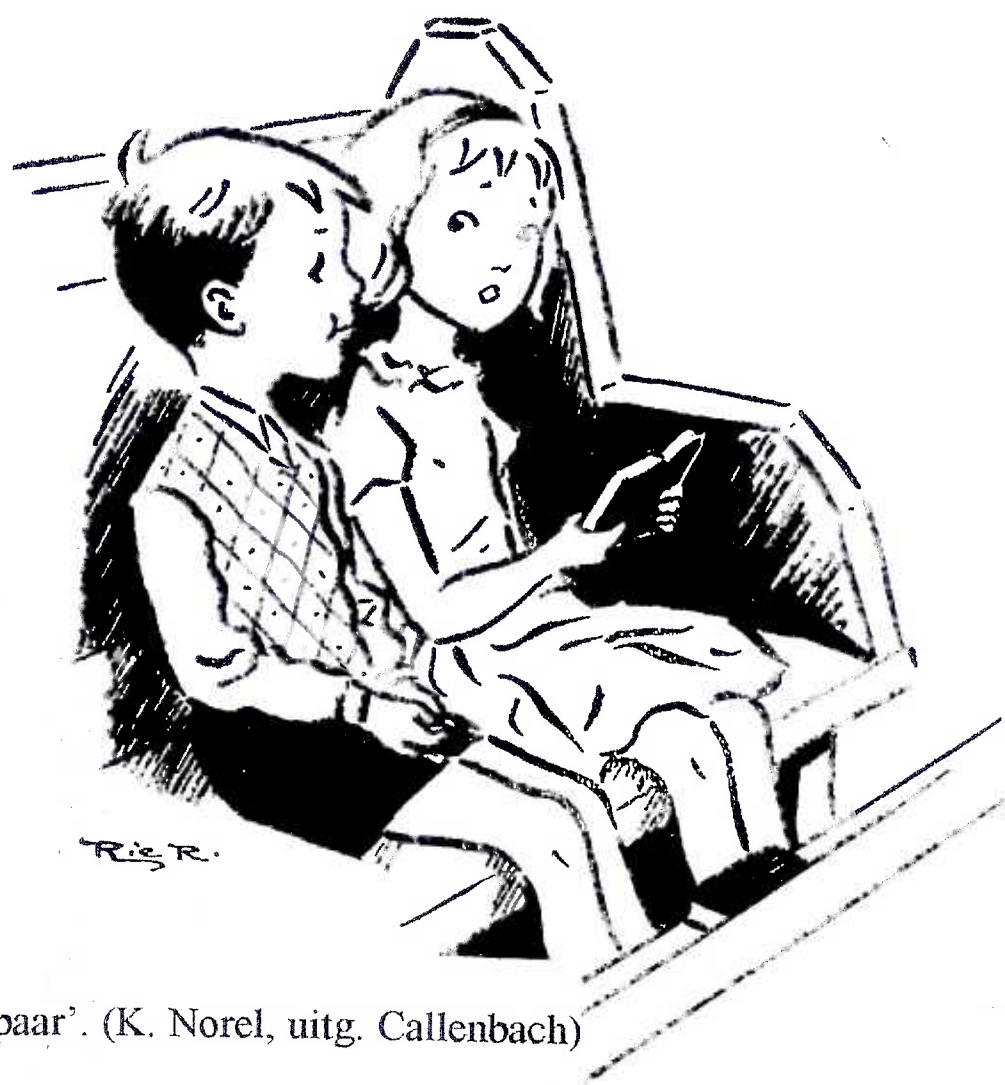
Ze krijgt de ene opdracht na de andere en werkt voor verschillende uitgevers zoals Callenbach, Jan Haan en Voorhoeve, waarvoor ze vooral de zondagsschoolboekjes illustreert, maar ook voor Van Holkema & Warendorf, Kluitman, Arbeiderspers, Meulenhoff, Fontijn, enz.

Ze tekent voor het dagblad *Trouw* de plaatjes voor een puzzelrubriek en maakt voor het tijdschrift *De vrouw en haar huis* de modetekeningen. Ook illustreert ze romans en boeken voor het oudere meisje, de zogenaamde bakvis, zoals *Het beugeljong*, geschreven door Anna Hers en uitgegeven door Van Holkema & Warendorf, de *Goud-Elsje*-serie (tien delen) door Max de Lange -Praamsma, uitgegeven door Callenbach, enz.

Prachtig zijn de platen in de drie delen van *Sprookjes uit alle landen* van Antoon Coolen, uitgave van J. Philip Kruseman, Den Haag (1941-1959). Ze bevatten zowel zwart-wit- als kleurenillustraties. Ik kende deze tekeningen niet tot Herbert Reinderhoff me een aantal kopieën stuurde. De illustraties roepen een geheimzinnige sfeer op die past bij de oude verhalen. Rie Reinderhoff laat zich hier van een verrassende kant zien en tekent kastelen in middeleeuwse landschappen, tropische taferelen en exotische danseressen. Een grote wens van Herbert is dat deze sprookjes een keer herdrukt zullen worden, uiteraard met de illustraties van zijn tante!

En ik sluit me hierbij van harte aan.

Het orgel zwijgt een ogenblik. Nu zet het opnieuw in, heel sterk en blij! O, daar komen ze door het middenpad, de bruidegom en de bruid. Een man in het zwart met witte bef loopt voor hen uit. De bruidsmeisjes in het lila achter hen. Daartussen het bruidspaar, langzaam lopend. Zij krijgen een plaats vooraan

'Uit: 'Het bruidspaar'. (K. Norel, uitg. Callenbach)

Kalenderplaatje

Rie Reinderhoff kan in één adem genoemd worden met een aantal vrouwelijke illustratrices uit die tijd.

In *De hele Bibelebontse berg*, uitgeven door Querido staat hierover:

"De vrouwen van de meisjesboeken en het kleingoed vormen een lange rij, met Rie Cramer en B. Midderigh-Bokhorst, als onmisbare peetmoeders: Sijtje Aafjes, Adri Alindo, Aafje Bruijn, Jo Daemen, Miep de Feijter, Rie Kooyman, Nans van Leeuwen, Ella Riemersma, Rie Reinderhoff, Willy Schermelé en Nora Schnitzler. Deze opsomming is onvolledig doch duidt op een beschaafde gezelligheid."

Na de watersnoodramp in 1953 restaureert ze beschadigde schilderijen uit musea en kerken! Ze doet dit pro Deo en het tekent haar grote betrokkenheid bij de kunst.

Ze maakt kalenders en ansichtkaarten, schildert portretten in opdracht van particulieren en ze houdt zich bezig met het ontwerpen van figuurzaagmodellen en het vervaardigen daarvan. Kortom: ze kan en doet veel meer dan mooie plaatjes maken in kinderboeken.

Ze bewondert de illustratoren B. Midderigh Bokhorst, Anton Pieck en later Rien Poortvliet.

Jenny Spaargaren

*Het tweede deel van dit artikel vindt u in het volgende nummer van *Ouwe Bram leeft nog!*